

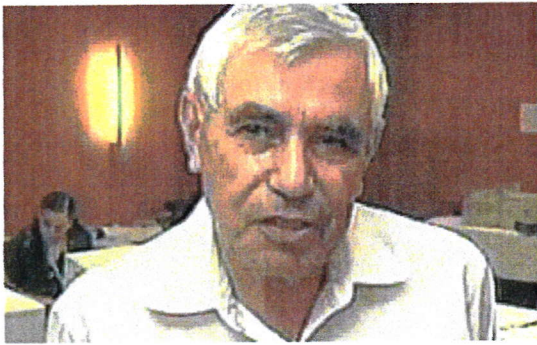
יוסי רוזן נגד ערבי התרמה

שלחו להדפסה

ראיון

ליוסי רוזן, מנכ"ל החברה לישראל, יש בטן מלאה בכל הנוגע לתרומות לקהילה; הוא חושב שחברות צריכות לתרום לנזקים ולא לתיאטרון, מתעצבן מהמנהג לקיים ערב התרמה נוצץ במלון פאר, ותוהו למה אנשי עסקים תורמים בעיקר לעמותה שאשתו של מישהו חשוב עומדת בראשה; ואיך מסתדרת המשנה הסדורה הזו עם הביקורת הקשה על החברה לישראל, שהעסיקה עובדים בתנאים מחפירים? גם את הכפפה הזו הוא מוכן להרים נווית זומר

"אני לא מוכן לתרום לתיאטרון או לגופים שמיועדים לעשירון העליון", יורה יוסי רוזן, מנכ"ל החברה לישראל שבבעלות האחים עופר, "אני יודע שעמדתי בנושא הזה תרגיז חברים רבים, אבל תפקידנו כמנהלי עסקים הוא לתרום לאלה שזקוקים באמת. מי שהולך לתיאטרון יכול לממן את מלוא מחיר הכרטיס מכיסו. זה לא שאני פוסל תרומות לגופים כאלה, אבל אני אישית לא מוכן לסבסד אותם, ואני גם לא מוכן לסבסד את המנגנונים שהגופים האלה כוללים."

רוזן. לא נולד עם כפית זהב
צילום: ערוץ 2 בפה

לרוזן, אחד המנהלים המוערכים במשק הישראלי, יש הרבה מה לומר בענייני תרומות: הוא מספר על ההיקף הכספי שתרמה החברה לישראל השנה לקהילה (8.5 מיליון שקל, מתוכם 2.5 מיליון לאלו"ט לצורך בניית כפר חדש לילדים אוטיסטים, והיתר לפרויקט מועדוניות לילדים חזקים), תחת הסיסמא "החברה לישראל למען החברה בישראל"; הוא מתאר בהתלהבות מודל שגיבש בעצמו, וכולל מעורבות פעילה של עובדי החברות-הבנות במועדוניות; הוא מותח ביקורת על חלקן של הממשלה והתקשורת בנושא התרומות, ולא חוסך שבטו מסגנונם של חלק מהתורמים.

לא בכדי מרחיב רוזן את הדיבור בנושא הסינע לקהילה. החברה לישראל אמנם ספגה במהלך השנים ביקורות מכיוונים שונים, אבל בשנה האחרונה נאלצה להתמודד עם חזית חדשה: סרטה המתוקשר של הבמאית טלי שמש, שהוצג בתוכנית "עובדה", חשף בהרחבה את סיפורם של עובדי הקבלן שמועסקים במפעלי ים-המלח (המוחזקים על ידי כ"ל, חברה-בת של החברה לישראל) בתנאים מחפירים, כשהם נטולי זכויות מינימליות. כדור השלג שנקרא עובדי קבלן הלך וצבר תאוצה, והחברה לישראל מצאה עצמה בעיצומה של סערה זוטא.

ואזכור הסרט שהוצג ב"עובדה" מצליח לעצבן את רוזן. "הטלוויזיה הכינה סרט וסימנה מראש את המטרה", הוא משיב.

ובכל זאת נשאלת השאלה, האם כל הפעילות למען הקהילה שאתם מבצעים לא עומדת בסתירה לתנאי ההעסקה הקשים שנחשפו בתוכנית.

"אני חושב שאנחנו יכולים להיות גאים בכך שאנחנו משלמים לעובדים שלנו יותר מדי. קודם כל, אין לנו עובדי קבלן. כבר לפני שנתיים, עם כניסת חוק עובדי קבלן לתוקף, הפכנו אותם לעובדים מהשורה. 'עובדה' התכוונה לאותם תחומים שאנחנו משתמשים באאוטסורסינג, כמו הסעדה, שמירה ונקיון, שנמסרים לקבלן חיצוני שהוא המעסיק של העובדים. זה קיים בכל החברות, כולל באולפן 'עובדה'."

"בעקבות התוכנית דנו בדירקטוריון החברה בנושא, והחלטתי לקחת גורם חיצוני שיבדוק עבורנו מה האמת בטענות ומה צריך לתקן. רצינו גורם בלתי תלוי. בהתחלה בחרנו את שלמה שני מההסתדרות, אבל הבנו שההסתדרות לא רוצה להיות מעורבת בנושא. בחרנו בח"כ לשעבר אלי גולדשמידט, שמייצג כיום ועדי עובדים. הוא הגיש לנו ספר, ובסופו של דבר 90% מהטענות של 'עובדה' לא צודקות. מה שכן, דרוש שיתוקן. גולדשמידט המליץ לחייב את הקבלן לתת לעובדיו הפרשות לפנסיה, שער שיעולה ב-5% על שכר המינימום, ביגוד מתאים, דמי חג והבראה. אחרי קבלת הדוח פנינו ל'עובדה' ואמרנו להם שהרמנו את הכפפה ותיקנו את הפינה האפלה שהם חשפו, אז שיתנו לנו לפחות קרדיט על זה. התשובה היתה 'למה לא העלתם את שכר המינימום ב-20%?'. עם כל הכבוד, 'עובדה' ואילנה דיין לא ינהלו לנו את העסק על פי קריטריונים שלא מקובלים בעסקים. רק צל"ש מגיע לנו."

בדרך כלל תורמים על בסיס היכרות אישית

רוזן עצמו החל את דרכו בארץ במעברה, כעולה חדש מעיראק. אולי משום כך הוא מתעקש כי סינע לקהילה חייב להתמקד בנזקים, ולא בנושאי "תרבות" למיניהם. "אני נגד כל ארועי הראווה של ערבי ההתרמה. אם משהו מעצבן אותי, זה שבשביל נזקים ביפו עושים ארוחת ערב מופארת בדויד אינטרקונטיננטל. שאלו אותי למה את ערב ההתרמה למען אלו"ט עשיתי בכפר עופרים (מעון לבוגרים אוטיסטים, נ.ז.) ולא באולם. עשיתי את זה כי החינגות האלו מקוממות אותי. אומרים לי שבערבי הפאר האלה מתרימים יותר, אבל אני בדעה שמי שרוצה לתרום יתרום. אני ראש עמותת בית החולים מאיר, ואת האירוע לאנשי עסקים עשיתי ביום שישי בצהריים בבית החולים עצמו."

"אני גם חושב שיש ריבוי מיותר של עמותות העוסקות למעשה באותם נושאים. עמדותי בראש עמותת 'חלון לעולם המחר', שעוסקת בתרומת מחשבים לאלה שידם אינה ממשגת וממומנת על ידי קרן ספרא. הבאתי אותה למיזוג עם

החברה לישראל
גולדשמידט בדק

לחצו כאן להגדיל
הטקסט

עמותת 'מחשב לכל ילד', במטרה לחסוך את עלויות המנגנון. הבעיה היא שעמותות בדרך כלל לא מתמזגות בגלל עיני כבוד כמו מי יישאר היו"ר. אף אחד לא רוצה לוותר, אבל אני ויתרתי מראש וחנן אכסוף נהיה ליו"ר העמותה הממוזגת."

איך אתה מחליט למי לתרום? למה לאוטיסטים ולא לחרשים?

"בדרך כלל תורמים על בסיס היכרות אישית, למי שמכירים ומוקירים. אשתו של ההוא, שעומדת בראש עמותת ידידי גוף כזה או אחר, איש עסקים שעומד בראש עמותה. יש בדיחה שאומרת שאנשי עסקים תורמים למקום שאליו הם חוששים שהם יגיעו - בתי חולים ובתי סוהר.

"ביקשתי מנגה יציב שתרכז את הנושא הפעילות למען הקהילה בחברה לישראל, ותכין תוכנית שתכיל מעורבות של העובדים. הקמנו פורום של מנהלי קשרי קהילה המורכב מנציגי כל החברות-הבנות. כל אחד בפורום רצה שיתרמו למה שקרוב ללב, וכל אחד פחד שהוא יאבד את הכוח שהיה לו עד כה באזור שלו מתוקף היותו תורם.

"ההחלטה היתה ללכת על מועדוניות לילדים מקבוצות סיכון, ילדים גבוליים שמצבם לא מספיק גרוע כדי להכניסם למוסדות. אנחנו מספקים להם מחשבים, אוכל והשגחה, אחרת הם היו מסתובבים ברחוב.

"אני חושב שאחד הדברים החשובים שהם מקבלים במועדון הוא ארוחת צהריים חמה ועשירה. המועדוניות מוקמות בעיקר בערים בפריפריה שבהן החברות-הבנות שלנו פועלות. הפעם הראשונה שהילדים האלה הגיעו לתל-אביב, היו בלונה-פארק וראו ים, היתה באמצעות המועדוניות.

"הצבנו לרשויות תנאי שהכסף שלנו לא יחליף את הכסף שלהם, אלא יהיה בנוסף. בכל מועדוניות חתמנו על הסכם משולש עם משרד החינוך והרשות המקומית, וכל אחד תורם את חלקו. שיפצנו מבנים שהיו בבעלות הרשויות והסבנו אותם למועדוניות תמורת התחייבות של הרשויות שלא לשנות את ייעוד המבנה בחמש השנים הבאות. לא רצית פרויקט לשנה אלא פרויקט עם מחויבות לחמש שנים לפחות.

"העובדים שלנו מתנדבים במועדוניות, קוראים לילדים סיפורים ומעניקים להם תשומת לב ומבצעים עבודות תחזוקה. זה לא מספיק לתת כסף, צריך גם להיות בשטח, לראות מה קורה עם הילדים מקרוב. אני יכול לתאר לך מקרה שסיפרה לי אחת המתנדבות בדרום. היו במועדוניות ילדים שאמרו שאין להם מיטה בבית, שהם ישנים על הרצפה, אז קנינו להם מיטות. כשהמתנדבים הגיעו לבתים הסתבר שהם כל כך קטנים וצפופים שאין מקום למיטות, והחלפנו אותם במיטות קומותיים. קשה להאמין איזה עוני יש במדינה.

"על התרומה לאוטיסטים החליט עידן עופר, לאחר שפורסם בתקשורת שאין להם מסגרות מספיקות ועל ההתעללות בהם בחלק מהמוסדות הקיימים. בנוסף לתרומות של החברה לישראל עידן וסמי עופר תורמים באופן אישי. הם אימצו את השייטת, וכל בוגר מקבל מלגה ללימודי תואר ראשון."

אין לדעתך חשש שהמדינה תתרגל לגלגל את הסיוע לנזקקים לפתחם של תורמים?

"המדינה עושה לעצמה היום חיים קלים, ואני מכיר את זה מתפקידי בעמותת ידידי בית החולים מאיר. אומרים לבית החולים 'זה התקציב שלך, תשבור את הראש, את השאר תשיג לבד'. מנהל בית החולים הופך למגייס תרומות יותר ממה שהוא מנהל את בית החולים. המדינה לא מקיימת את תפקידה בנושאי רווחה. המגזר העסקי יכול לסייע, אבל לא להחליף את המדינה, ואני לא חש שיש מישהו בממשלה שקובע סדרי עדיפות. מה עדיף - ילדים במצוקה? תלמידי ישיבות? קשישים? אני הייתי מצפה, בעיקר על רקע המצב הכלכלי, שיהיה בממשלה פורום חברתי-סוציאלי שיקבע סדר עדיפויות.

"אני מצפה ממשרדי הבריאות, הרווחה והחינוך לקבוע פרויקטים לטיפול ברמת עדיפות גבוהה, ואז ניתן היה לשלב בהם גם את המגזר העסקי. לצערי נושא התרומות בארץ הוא כיום ספורדי, מבוסס על מקריות ולא תמיד מתואם. יש גופים שנהנים יותר מתרומות ויש שפחות - למרות שהם לא פחות נזקקים. דרושה מעין ועדת דברת של הרווחה, שתנפה את השטח ותנתב את התרומות בצורה מושכלת. אולי יהיה לנו סוף סוף שר עבודה ורווחה שאיכפת לו מהכל ולא מייצג רק מגזר מסוים וזה יבוצע."

יש לדעתך דרכים להגביר ולעודד את תרומת הקהילה העסקית?

"התורמים אומרים תמיד שהם לא מחפשים פרסום, אבל כל אחד היה רוצה להיראות, או שידעו שהחברה שלו תורמת. הפעילות שעשינו בכפר עופרים בקושי קיבלה אזכור קטן בעיתון. אני בטוח שאם היה משהו שלילי על החברה לישראל היה מתפרסם עמוד שלם. אני חשוב שלתקשורת יכולה להיות תרומה גדולה לעידוד הנושא. כמו ששכר המנהלים זוכה לכותרות, יש לציין גם את התרומות של אותן חברות. אם היה מדור קבוע לפרסום תרומות, שהיה מפרסם ליד שכר המנכ"ל גם את גובה התרומה, או אם יש קשר בין עליית השכר לעליית היקף התרומות זה היה ממריץ את החברות לתרום. בזמננו הוציאה רשות ניע תקנה על חובת פרסום התרומה לקהילה במאזן השנתי של החברות הציבוריות, וזה הגדיל את היקף התרומות.

"תמריץ נוסף הוא הגדלת סכום התרומה המוכר למס הכנסה. כיום הוא עומד על 2 מיליון שקל בלבד בשנה לכל החברות, בלי קשר לגודלן. זה מזמן היה צריך לעלות ל-10 מיליון שקל בשנה."

מודעה